

Verantwoording Monitor Natuur en Landschap

26 juni 2025

Onderwerpen monitor Natuur en Landschap

1. Bodemgebruik
2. Natuur
3. Landschap
4. Energievoorzieningen
5. Biodiversiteit

1. Bodemgebruik

Bronnen

CBS: [Bodemgebruik](#)

Gewijzigd op

24 oktober 2023

Frequentie

Driejaarlijks

Periode

1996 – 2017

Definities

Agrarisch terrein:

Terrein bestemd voor agrarisch gebruik.

Bedrijventerrein:

Terrein in gebruik voor nijverheid, handel en zakelijke dienstverlening. Tot bedrijfsterrein wordt gerekend fabrieksterrein, haventerrein, veilingterrein, tentoonstellingsterrein, veemarkt (al dan niet overdekt), groothandelscomplex, terrein met banken en verzekeringsmaatschappijen en dergelijke, bijbehorend opslagterrein en parkeergelegenheid, garage (inclusief parkeergarage), garage van busmaatschappij, kantoorgebouw en bijbehorende parkeerterreinen.

Binnenwater:

Inlandig water in gebruik als vaarweg, recreatiewater, delfstofwinplaats, vloeï en/of slibveld, of als spaarbekken, inclusief het IJsselmeer.

Bos en open natuurlijk terrein:

Terrein in gebruik als bos of open natuurlijk terrein.

Buitenwater:

Water buiten de gemiddelde hoogwaterlijn. Buitenwater is in de totalen en percentages over bodemgebruik niet meegenomen.

Recreatieterrein:

Terrein bestemd voor recreatief gebruik. Tot recreatieterrein wordt gerekend park en plantsoen, sportterrein, volkstuin, dagrecreatief terrein en verblijfsrecreatief terrein.

Wegverkeersterrein:

Terrein in gebruik voor vervoer en transport over het hoofdwegennetwerk. Tot wegverkeersterrein wordt gerekend wegen die volgens de TOP10vector specificatie de functie van vervoersader hebben, groen in aansluitingen van wegen en binnen klaverbladen, parkeerplaats, busstation, benzinstation en opslagplaats van onder andere Rijks- en Provinciale Waterstaat voor onderhoud.

Woonterrein:

Terrein dat voornamelijk voor het wonen bestemd is, inclusief primaire woonvoorzieningen. Tot woonterrein worden gerekend terrein met bestemming wonen, primaire voorzieningen als (buurt)winkels, scholen voor kleuter- en basisonderwijs, bijkantoren van onder andere banken, groenvoorziening kleiner dan 1 hectare, straten en parkeerplaatsen, erven, tuinen, trapveldjes en speelplaatsen en woonwagenveld (exclusief wrakkenopslagplaatsen > 0,1 hectare). Wanneer woonwijken in bos zijn gelegen, wordt het gehele terrein als woongebied aangemerkt indien er van een stratenpatroon sprake is.

Overig:

Soorten terrein die niet onder de voorgenoemde categorieën vallen.

2. Natuur

Bronnen

Panel Fryslân vragenlijst natuur, landschap en biodiversiteit, september 2024

Meer informatie: [Panel Fryslân](#)

Gewijzigd op

26 juni 2025

Frequentie

Tweejaarlijks

Periode

2022-2024

Definities

Natuur:

Natuur is alles wat zichzelf ordent en handhaaft, al of niet in aansluiting op het menselijk handelen, maar niet volgens menselijke doelstellingen (Schoevers, P.J., 1982).

3. Landschap

Bronnen

Panel Fryslân vragenlijst natuur, landschap en biodiversiteit, september 2024

Meer informatie: [Panel Fryslân](#)

Gewijzigd op

26 juni 2025

Frequentie

Tweejaarlijks

Periode

2022-2024

Definities

Landschap:

Een gebied, zoals dat door mensen wordt waargenomen, waarvan het karakter bepaald wordt door natuurlijke en/of menselijke factoren en de interactie daartussen (Europese Landschapsconventie).

4. Energievoorzieningen

Bronnen

Panel Fryslân vragenlijst natuur, landschap en biodiversiteit, september 2024

Meer informatie: [Panel Fryslân](#)

Gewijzigd op

26 juni 2025

Frequentie

Tweejaarlijks

Periode

2022-2024

Bijzonderheden

De categorie 'Zonneparken' is in 2024 opgedeeld in 'Zonneparken op land' en 'Zonneparken op water'.

5. Biodiversiteit

Bronnen

Panel Fryslân vragenlijst natuur, landschap en biodiversiteit, september 2024

Meer informatie: [Panel Fryslân](#)

Gewijzigd op
26 juni 2025

Frequentie
Tweejaarlijks

Periode
2022-2024

Bijzonderheden

De categorie 'Een insectenhotel in de tuin plaatsen' is uitgebreid naar 'Woonplaatsen voor dieren en insecten'. De categorie 'Het hebben van een composthoop of bokashi(emmer)' is uitgebreid naar 'Het hebben van een composthoop, wormenbak of bokashi(emmer)'.

Definities

Biodiversiteit:

De variatie aan soorten planten, dieren, insecten en micro-organismen. En de interacties daartussen. Hoe meer verschillende soorten organismen er zijn in een gebied, hoe hoger de biodiversiteit (Wageningen University & Research).

Overige literatuur

Europese Landschapsconventie (2000), Europees landschapsverdrag:
<https://wetten.overheid.nl/BWBV0001748/2005-11-01>.

Schoevers, P. J., (1982) 'Landschapstaal, Een stelsel van basisbegrippen voor de landschapsecologie', Wageningen University & Research.

Wageningen Biodiversity Initiative (2022) 'Biodiversiteit', Wageningen University & Research:
<https://www.wur.nl/nl/show-longread/biodiversiteit-longread.htm>

Contact – voor meer informatie of vragen

Joas de Jong
Onderzoeker
jdejong@planbureau.fryslan.nl
06 39 22 55 69